

REVISTA ORĂȘTIEI

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăştie.

INSERȚIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară 4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr. Atât bani de abonament cât și pentru inserțiuni, sînt a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic în Orăştie (Szászváros).

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl. Pentru România și străinătate 4 fl. la an. Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc. Abonamentele se plătesc înainte.

Imbrățișați negoțul!

— Un cuvânt către dñii învățatori. —

Primim următoarea scrisoare dela unul dintre cei mai harnici învățatori ai nostri dela sate. E un răsădit la îndemnaturile ce s'au dat poporului nostru de către comitetul *Despărțământului IX (Orăştie) al „Asociațiunii transilvane”*, la adunarea dela *Cugir*, prin disertația despre *imbrățișarea negoțului*, disertația de care s'a îngrijit acel comitet.

Indeosebi către domni învățatori e îndreptată scrisoarea de mai jos, și luarea aminte a lor, precum și a tuturor cărturarilor ce înțeleg bunătatea acestui lucru, o îndreptăm și noi, asupra celor ce urmează:

Eată scrisoarea, căreia cu plăcere îi facem loc de frunte în foaia noastră:

Căstău, Nov. 1896.

D-le Redactor,

Comitetul Despărțământului IX (Orăştie) al „Asociațiunii transilvane” a avut un gând fericit când s'a îngrijit ca pentru adunarea din *Cugir* de astă-toamnă, să se pregătească disertațiunea prin care s'au dat așa de bune îndemnuri poporului pentru imbrățișarea negoțului.

Ear D-voastră ați avut bunul gând de a publica și în „Revista Orăștiei” acea lucrare, ca și aceia cari n'au auzit-o la *Cugir*, să ajungă la cunoștința ei. Am cetit și eu disertația și m'am bucurat văzând cu câtă bunăvoință și cu câtă temeinicie să vorbește poporul nostru, așa cum nu dușmanii, ci adeverații lui binevoitori numai, îi vorbesc.

Stimaților cetitori ai «Revistei» le sunt negreșit, încă în proaspătă aducere aminte cele scrise acolo, fiind publicate numai în numărul trecut 42, 43, 44.

Sînt acele îndemnuri adresate către poporul român peste tot. Eu însă sînt de părere, că adresa asta prea adeseori e greșită, zadarnică, pe lângă toată bunăvoința și căldura ce o pui întrînșea, căci pe poporul însuși, cam greu îl miști cu *vorbe*, cu îndemnuri teoretice: el așteaptă *pilde*, arătați după cari să se iee apoi și el pe încet. Ear chemați a înțelege și numai indemnul teoretic, vorba, mi se par mie cei mai sus puși ca poporul, cei așezați în mijlocul lui drept candele luminaătoare, colegii și frații mei învățatori. Cătră ei mă și întorc eu drept aceea, cu cuvintele acestea, și pe ei rugându'i se și reade în minte frumoasele îndemnuri din lucrarea „Imbrățișarea Negoțului,” să asculte ce le mai știu și eu spune în privința aceasta. Vorba vorbă aduce.

Eu sînt învățator și — „negoțator!” Cum am ajuns eu și la această a doua „titulă” a mea, nu e fără interes să o afle colegii mei ce vor ceti această foaie, poate s'or afla unii care să zică: „haid”, tot atâta, să fac și eu o încercare!

Eată povestea mea:

Văzusem ani de-a rândul, de când sînt învățator în comună, cum oamenii din sat își lasă adeseori vremea bună de lucru și aleargă la Orăştie după faină și alte lucruri mărunte. Fabricantul de faină din Orăştie, dl R. Kaess, asupra căruia oamenii dădeau năvală pentru faină în măsură mai ales mică, ca să scape de ei, m'a îndemnat în primăvara anului trecut să-mi deschid o prăvălie de faină în sat.

Eu am zis: bine, să încerc. Am făcut rugare de îngăduință pentru prăvălie, și am dobândit.

Când au auzit oamenii că eu vreau să fac, vezi Doamne, »boltă« în comună, au început să ridă de mine, zicînd că »dascălului nostru îi lipsește o doagă! doară comuna Căstău e cea mai apropiată comună de Orăştie (abia 3 klm.), afară de aceea din comună în toată dimineața merg muierile cu droaia cu lapte la oraș, și așa, își ziceau oamenii, cine să mai cumpere dela boltă dascălului, când ei în toate diminețile sînt în oraș!»

Eu am deschis totuși prăvălia, și m'am îndreptat în curînd, că nu aveam așa de mare dreptate »prorocii« mei. Unele femei întârziind la lucrul câmpului, nu aveam timp să meargă la oraș după faină, ci începeau să vină la boltă dascălului. Văzînd apoi că pânea făcută din această faină e tot așa de bună, și-au mai zis: de ce să aduc eu faină în spate din Orăştie și să mai perd și vremea de lucru, mergînd după ea, când în comună o pot căpeta tot așa de bună și tot cu prețul din Orăştie?

Și cu timpul s'au dedat tot mai mulți a cumpăra faină din comună și nu mai mult dela oraș.

M'am gândit apoi: după-ce 'mi-am făcut de lucru cu faină, haid' să țin și alte măruri, să vîd ce-o fi? Și ca de încercare m'am pus și am cumpărat cîte ceva din Orăştie, însă nu de sumă mare, ci așa zicînd ca pe seama casei pe 2—3 săptămîni. Din cutare marfă de cîteva pițule, din alta eară, și toată marfa abia prețuia cîteva floreni. Acasă 'mi-am desfăcut-o mai pe o masă, mai pe cuptor, pe unde puteam, căci rîndueală ca într'o prăvălie nu aveam.

Venind unii și alții după faină și văzînd și alte celea, au început a cumpăra și alte lucruri trebuincioase. Se lățișea vorba prin sat că la dascălu se află nu numai faină de vîndut, ci și alte lucruri pentru casă, și oamenii au început a cumpăra din toate, ear' mai încolo a-mi cere chiar ei și de aceea, de cari eu nu aveam, și mai ales de aceea de cari ei își uitau să-și cumpere dela oraș! (Vezi că și rîndu e bun uneori! Uitarea, necazul lor, era bucuria mea!)

Eu de ce întrebau oamenii și nu aveam, 'mi-le însemnam și trimiteam după ele la Orăştie și 'mi-le aduceam, ca să nu vină eară cineva și să întrebe, și să zică că la boltă dascălului ce cauți aceea nu afii!

Așa am și adus azi una, mîne alta, tot puțîn, și din ce vedeam că trece mai mult, aduceam și eu mai mult, pînă în urmă oamenii au zis că totuși dascălul n'a avut gând rău când a început boltășitul, căci de ce să mai înghețăm iarna, și să ne rupem mînile vara, aducînd din Orăştie ce ne trebuie, când și în sat le putem avea tot așa bune și ieftine toate! Se înțelege că se mai cumpără și acum din Orăştie destulă marfă!

Văzînd eu cum stă treaba cu negoțul, am cerut și trafic de sare și tăbac, și începînd cu 1 Februarie a. c. o am și aceea pe lângă altele, și nu pot zice că-mi merge rău, din contră: *trece marfa din zi în zi tot mai bine, și acum am vînt însumi ca zeu au drept străinii când își dau silința a-și învîrta banii în negoț, căci banul băgat în negoț aduce mai mult, ca cel pus la vre-o bancă ori băgat în moșie!* Pot zice fără să mă tem că greșesc, că tot florinul îmi aduce pe an un alt florin după el, dacă nu și doi, ba și trei!

Deci, frați învățatori căți sînteți așezați definitiv prin comune, apucați și voi pe calea aceasta, prindefi îndemnul bun ce Vi-se dă de a imbrățișa negoțul, căci eu care am cercat și cerc cu el, vi-o spun frățește, că n'o să vă căiți, ci din contră o să fiți mulțumiți!

La îndemnul meu cu vorba au mai deschis bolte în vre-o 4 comune, parte dascăli, parte economi, ba chiar și în comuna mea au mai deschis doi traficanți, și nimenea nu zice că 'l-am îndemnat la rău, ci dimpotrivă!

Pentruca: 1. Prin deschiderra unei prăvălii, banii ce-i ai, îi învîrți tot mereu, aducîndu-ți dobîndă bună.

2. La lucrarea economiei, dacă ai și economie, oamenii cari îți trebuiesc, îi capeți mult mai ușor, ca-și-cînd nu ai avea-o. Pînă n'aveam prăvălie, trebuia să alerg mult pînă să-mi capăt lucrătorii de lipsă, de când însă o am, 'mi-se îmbie ei! Căci de multe-ori trebuie omului ceva, și îți cere 'n așteptare și 'ți-se îmbie la lucru ori îți intră îndată în brazdă!

Vor zice unii că țînînd prăvălie neglijî învățămîntul. Acelora nu le dau dreptate, căci în prăvălie stă și soția mea, care mă întrece chiar, dar' și afară de aceea, eu încă pot sta în prăvălie de-ajuns, căci la sate mai cu seamă seara vin oamenii să cumpere, *find peste zi la lucrul câmpului*, și apoi seara învățătorul are vreme, după-ce a gătat cu școala. Mai vin apoi dimineața înainte de-a merge ei la lucru și învățătorul la școală!

Așadar' prelegerile nu au să sufere nimic prin aceasta!

Că nu poți ținea și prăvălie și economie, încă nu are loc, precum am arătat, căci pe lângă prăvălie îți lucră economiă mai ușor și mai la timp!

Acei dintre frații colegi, cari sînt în comune străine și nu au economie, o pot face și mai ușor, căci dascălul câștigă cu dascălia și dascălița cu prăvălia, cîtuși de puțîn, dar' totuși ceva, și ceva e mai mult ca nimica; apoi țigneala aceea că ai de toate la îndemînă și nu trebuie să alergi cînd după una cînd după alta la oraș, mai ales dacă sînt și cam departe, unde o pui?

Aceasta e părerea mea, fraților colegi, și eu vă îndemn din inimă să imbrățișați negoțul, căci el aduce un câștig cu mult mai mare ca economiă, precum s'a arătat cu temeinice pilde în „Revista Orăștiei” nr. 43, și precum am experiat-o și eu.

Și eu vă îndemn pe voi să faceți încetul, pentru-că cu poporul merge mai greu să faci porneala. El nu prea crede pînă nu vede. Voiu arêta o pildă tot din pășania proprie. La săpatul cucuruzului și la seccrat, abia cu mare necaz și bani scumpi îmi puteam căpeta lucrătorii în anii trecuți, căci fiind orașul aproape, toți mergeau acolo, și eu trebuia de multe-ori să merg la oraș ca să-mi aduc lucrătorii!

Ca să-mi ușurez un lucru, anume săpatul cucuruzului, m'am pus și am sămînat și săpat, acum patru ani, cucuruzul cu mașina. Să fi văzut, dragă Doamne, comedie din dascălul dela Căstău pe câmp! Alergau oamenii de pe hotar și rideau de el, că își sapă cucuruzul cu boii! (boii adecă trăgeau plugul de săpat), și să fi auzit la păreri: unii ziceau că n'o să mînce dascălul mălaiu și mămăligă pînă-i porcul cu coadă în urma săpatului lui; alții că din locurile dascălului va fi fer-

dela de cucuruz cu 20 fl., alții earăși își băteau joc într'alt chip.

Eu bietul înzadar mă svîrcoliam să-mi lu minez, că alții în alte țeri lucrează tot cu mașini și au mai multe bucate ca noi, căci băteam toaca la urechea surdului, — dar' cînd a fost la culesul cucuruzului, jitarii au zis că cucuruz ca dela învățătorului n'au mai căpătat dela mine!

Văzînd oamenii că se face cucuruzul mai bine săpat fiind cu plugul de săpat, și mai ales că acest fel de săpat este împreună cu mult mai puțînă cheltueală: au început a mă ruga azi unul, mîne altul, ca să le aduc și lor astfel de mașini; și în anul de față nu numai aceia cari au avut mașini cumpărate în tovărășie câte 3—4 inși, la îndemnul meu și după pilda mea de care au ris la început, ci și alții au plătit celor cari au, ca să le sape cucuruzul, să nu mai brătă-cească ei cu sapă. Mai mult! Nu numai cei din comuna noastră, ci și din alte vre-o 3 comune ne-au urmat!

Și așa în toate. Îi spui poporului cu vorba cele mai frumoase și adevărate lucruri și îi arăți cele mai înțelepte chipuri de a-și putea ajuta el sieși: te ascultă necrezător, dă din cap și din umeri și rămîne unde a fost. Îi arăți însă *pilde* și vede că e bine: te urmează și el cu dragă voie și binele se răvârșă peste toți!

Așa și cu negoțul! Voi fraților învățatori, cari trebuie să fiți primitori ai bunelor îndemnuri și numai cu vorba de vi-să fac, *faceți începuturile, mergeți cu pilda înainte*, și atunci negreșit glasurile binevoitoare ce ne răsună la urechi prin foi, nu o să mai fie, cum așa de atâtea-ori sînt, glasuri ce răsună în pustie, ci vor aduce binecuvîntătele lor roade spre bucuria celor ce ni-le dau și spre binele nostru și al poporului nostru întreg!

Cu Dumnezeu și cu voi bună dar, pe lucru: imbrățișînd negoțul!

George Danilă,
învățător.

Și împușcați și judecați!

Se știe că în 26 Iunie gendarmii au săvîrșit o mare cruzime față de Românii din *Mehadica* (comit. Caraș-Severin), cînd cu eșirea conducătorului cîrții fundare, pentru ceva regulări de avere sătească. Temători că li-se va face ear' vre-o nedreptate, oamenii s'au împotrivit »regulării» și pentru nițică larmă ce au făcut, gendarmii au împușcat asupra mulțimii, în urma căreia împușcături 15 inși au murit, unii îndată alții mai târziu, și vr'o 25 au fost greu răniți de gloanțe. S'a pornit cercetare și s'a făcut din aceasta proces mare.

Procesul a fost pertractat săptămîna trecută, Mercuri și Joi, la Caransebeș, fiind 15 Români trași pe banca acușătorilor, ca asmuțători, vezi Doamne, a poporului contra autorităților.

'I-au apêrat pe țerani cu multă tărie și cunoștință de cauză și legi, dñii advocați din *Lugoș Coriolan Brediceanu* și *Dr. Isidor Pop*, dar' toată străduința nobilă a d-lor, a rămas zadarnică; tribunalul a aflat vinovați tot pe hoții de păgubași, și a dictat o osîndă foarte grea asupra lor:

Dintre 15 acușatori: 3 au fost judecați la cîte doi ani temniță, — 6 inși la cîte un an, — 1 la șese luni, și 1 la 3 luni, — ear' patru mîntuși.

Hotărît că onoratul tribunal a gretit adresa. In locul gendarmilor, a pedepsit pe țeranii pedepsiți deja în Iunie prin gendarmii! E grozav! Ei împușcați, ei judecați.

O rugare dlui vicișpan.

Adecă înainte de toate o întrebare, după care o să lăsăm să urmeze rugarea.

Are dl vicișpan cunoștință despre aceea, că oamenii cei buni ai d-sale, stâlpii mai de-a doua și a treia mână implătați prin comune pentru susținerea clădirii fictive a »ideii«, merg nițel cam prea departe în zelul lor de apostoli ai »ideii«? Are d-sa știre că acești oameni, solgăbire și mai ales notarii, folosindu-se de împrejurarea că părechile de miri trebuie să meargă la ei pentru încheierea contractului civil, și cu o cale, oamenii ai buneii civițițe, îl poftesc dară și pe domnu notarăș la ospățul cel necivil, — ei să duc la nunțile românești, dar nu ca se-și petrecă omește și frățește cu aceia cari poate numai din complentanță i-au chemat, ci să duc ca să facă acolo politică și să tulbure sfânta petrecere și să invenineză sufletele celor adunați?

Se țin la masă vorbiri. Societatea e întreagă românească. Ce face viteazul notar cutare? Haid' se-și arate puterea și știința: se scoală și ține o vorbire ungurească societății românești! Oaspeții îi spun să vorbească românește, că nu-l înțeleg și el știe românește prea bine! Aș! 'Ți-ai găst'o! Drept răspuns se scoală și a doua-oară și vorbește ungurește, și pe deasupra nu-și dă pace până musica, în contra dorinței obștești, nu-i cântă și un »csárdás« pe care îl joacă el cu scriitorii sei numai, ceialtalți stau pe de laturi privind-l cu dispreț. Toate acestea fac, că oaspeții se măchesc, vorbesc necăjiți între sine, își perd toată voea de atâta șovinism scârbos, — dar' ce-i pasă lui, el vrea să arate că e Ungur deplin, că adecă știe să amărăscă zilele altor frați conlocuitori, chiar și la sărbători de tot sfinte și curate de-ale lor!

Ei bine, e acesta lucru ne oameni cumiști? E aceasta cuviință după cerințele șovinismului macar? Se șede așa ceva la oameni ce se pretind culți și făcând parte dintr-o »lovagias nemzet«? Ori doară în acest chip vor să ne cucerească »pe cale socială«, cea mai nouă receptă?

Ai pași față de un astfel de cutezant fără simț, așa cum ți-ar porunci ambiția rănită, dar cum să faci scandal la nunta? Le-ai strica toată voia și la părinți și mai ales mirilor, că la nunta lor s'au petrecut cutare și cutare scenă penibilă, neplăcută.

Nu credem că dl vicișpan are știre despre acest nou soi de isprăvuri ale slujbașilor sei maghiari, și de aceea aducându-le la cunoștință, îl rugăm, ca, dacă e de o părere cu noi că așa ceva nu e frumos, nu e cult, nu e folositor:

să binevoiască a-și chema odată »Zur Besprechung« pe solgăbiraiele sale, dintre care să nu uite pe cel din Orăștie, și să le spună ca pentru încungurarea eventualelor scandale ce nu le-ar face nici o onoare, să se ferească a provoca scene ca cele amintite, — ear apoi domni solgăbirăi, întorși acasă, să-și cheme la rândul lor pe notarii, din re cari să nu uite pe cel din Hărău, și să le dea aceeaș lecție, dacă se poate mai papricată ceva. Atât.

Vorba vorbă aduce. Întâmplările urite de pe la noi, îmi aduc aminte de o altă întâmplare

de lângă Sibiu. Era nuntă la dl preot în Sadu. În comună lucrau niște Englezi și Nemți de prin țeri streine; doi din ei poștiți, au avut voe să vadă și ei nunta. Au venit la masă. Nu știau nici o vorbă românească. Ce-a făcut însă Englezul cuviincios și elegant? A lăsat se-i traducă cineva pe românește numai atâta: »Trăiască mirele și mireasa!« și a învâțat vorbele de rost. S'a ridicat odată cu un păhar în mână, și numai atâta o rostii românește, că numai atâta a știut, dar la auzul neașteptat al vorbelor, toată societatea s'a electricisat de bucurie și l-a aplaudat și l-a aclamat, lucru mare! Cu drept cuvânt: Acele 4 vorbe rostite de el, au prefuit mai mult ca ori-ce discurs înflăcărat: toată inima și toată bunăvoința lui erau depuse în acele vorbe!

Câtă deosebire între nobilul Englez, și între notărășei nostri, cei cu capul prin nori, ear' în cap și în inimă cu atâta reutate!

Despre »alegeri«.

E aproape o lună de când marea minciună numită »alegeri« de deputați, s'a sevârșit în țeară, și totuși foile, nu numai în Ungaria, dar' nici cele din afară de Ungaria, nu mai sfințesc a-și desfăta cetitorii cu descrierea multelor și feluritelor șarlatanerii și apucături blăstămate de cari oamenii cei »cu putere« s'au folosit la aceste alegeri, pentru a învinge pe potrivnicii lor.

După-ce s'au de scris amănuntele acestui »alegeri«, încep acum a se spune părerile, că la ce se va ajunge în urma urmelor, mergând și mai departe pe acest drum al stricăciunii. »Fővárosi Lapok«, foaie ungurească, și încă din cele-ce stă cam aproape de oala cu carnea și tămâiază de împărțitorii de oase, — e silită să recunoască și ea, într'o clipă mai luminoasă, când gândul curat birue slugărniciu cea stricăță și falsă, unele adevăruri pe cari le scrie într'un număr mai proaspăt.

»Trebuie să vedem, zice numita foaie, o nimitoare stricare a puținței de judecată la publicul alegător (adecă o orbire a minții sănătoase a alegătorilor) tocmai în faptul că din dietă au fost scoase o mulțime de puteri probate și de caractere!«... (Care mai lămurit ar fi să se zică așa: Oamenii cu caractere, de omenie, au fost scoși afară din dietă și duși în locul lor de ceialtalți. Red.)

Ear' mai departe vorbind despre ne mai pomenitele călcări de drept și corupțiuni cu bani și beuturi, ce s'au făcut la alegeri, zice: »Dieta viitoare va avea să judece asupra chipurilor prin cari s'ar putea vindeca această boală mare a națiunii maghiare! Dacă lucrurile vor merge astfel înainte, atunci peste 10—20 de ani, nu va mai fi în țeară cerc electoral cinstit, și nici în dietă nu vor mai fi decât foarte puținii oameni cinstiți!«...

Ceea-ce tălmăcit earăși mai limpede, va să zică atâta, că numita foaie recunoaște că

sunt acum în țeară la noi cercuri electorale necinstite, acelea în cari banii și beuturile au lucrat mai cu isbândă, scoțând deputați ce aduc legi contra binelui înșiși celor-ce i-au ales, și sunt în dieta de acum oameni necinstiți, aceia cari mai mult au stricat poporul cu bani și mâncări de i-a ales!... Gura păcătoșului!...

O alegere — ideal!

Multe au fost ăstan alegerile de deputați bune de pus pe tipsisie și de arătat lumii ca muștră de fel asiatic de »alegere«, dar' pe Bánffy pare că toate nu l-au mulțumit. Ca beutorul pătimăș care din ce bea să înverșunează mai tare, că la urmă pune vadra la gură, așa și primul ministru al Ungariei, vându cum lunecă din mișelie în mișelie alegerile lui și merge bine, voia să facă acum la urmă una care să fie coroană a tuturor! Și a făcut-o! La Varna, în părțile de sus a Ungariei, la 12 Nov. a fost o alegere întregitoare. Alegătorii mai ales Slovaci, erau cel puțin 70 din sută pentru partidul popular, ear' guvernul nu avea nici 30 la sută. Ca să iasă totuși omul guvernului, s'au fâurit cele mai diavolești planuri: S'a vestit întâiu și întâiu, că numai astfel de alegători vor fi lăsați la vot, care vor avea țidulă dela notari, că au drept să voteze. Notarilor apoi li-s'a spus să dea la câte unul țidulă, pe cei mai mulți însă să-și poarte cu vorba, că numai au țedule, până vine alegerea. Zis și făcut. Ziua alegerii sosise, țedule nu erau. Oamenii în frunte cu preoțimea voind se scoată pe candidatul popular, a plecat la locul de alegere.

Dar' de unde să poată străbate în oraș: toate intrările erau închise cu gendarmi și armată, care sloboziau numai comune despre cari știau că-s de-a guvernului. Trezeci de sate de-ale partidului popular au fost întoarse de pe drum ori oprite afară de oraș, pe o zi rece și ploioasă. Unele au străbătut peste grădini și pe unde au putut, și s'au apropiat de urnă, dar' și aci le era munca zadarnică, căci președintele de alegere pe un om îl primia să voteze, pe doi îi respingea sub fel și fel de apucături, și numai pe cei-ce votau cu guvernul îi primia pe toți! Și rîdeau domni între sine de isbutirea blăstămatei lor batjocuri cu poporul slovac și partidul popular. Ca să arete că au drept, se duceau oamenii cu cărticia de dare în mână și spuneau că atât au drept, dar, notarul nu le-a dat țedulă, — nu folosia nimic! Atâta i-au hărțuit, atâta au respins la ei, că până la 2 după amezi abia au putut fi date vr'o 300 voturi, din peste 1500, ear' la 2 ore președinții au pus terminul de încheiere a alegerii! La 3 au declarat de »ales« pe omul guvernului cu 180 de voturi, când afară erau oprți peste 600 alegători cari toți ar fi votat contra lui, și tot pe atâția se întorseseră acasă desnădăjduți.

Trecând alegerea, domni se făliau și se întreceau în a se lăuda care ce mișelie mai isteată a știut scorni ca să iasă lucrul așa »frumos« cum a eșit!

Deșteptarea lui Rozsa Sándor.

»Alkotmány« foaia partidului popular unguresc, care mai crunt a fost lovit de ȳrgia lui Bánffy la alegeri, și care de multe-ori spune celor dela cărma țerii adevăruri crude, într'un număr mai nou, publică o batjocură aspră la adresa lui Bánffy. Face un fel de »dramă«, în care arată pe Bánffy că a încheiat legătură cu duhul lui Rozsa Sándor, care a fost, precum se știe, cel mai vestit tâlhar în Ungaria. Bánffy e pus în comedie, ca rugându-se de vâlva lui Rozsa Sándor să-și învețe pe președinții comisiilor de alegere, ce să facă ca să iasă »bine«. Rozsa Sándor îi învață, dar' vându după alegeri ce ei au făcut, e desnădăjduit că a fost întrecut de ei și »istețimea« lor, și de rușine întră opărit în groapă!

La capătul comediei, duhul e pus ear' față în față cu ministrul Bánffy. Acesta îi mulțumește că bine i-a învățat pe președinții alegerilor, că bine s'au ținut și frumos au »biruit«! În semn de răsplată îl roagă pe duhul lui Rozsa Sándor să primească să-l facă »magnat«, membru în casa magnaților unguri. Dar' banditul nu primește »onoarea«, ci zice că dacă chiar vrea să-și facă o plăcere, să-l facă ministru de justiție (al dreptății) în țeară.

— De ce tocmai ministru de justiție? — întreabă Bánffy.

— Ca să pot spânzura trei din patru părți a slujbașilor ei, — răspunde vâlva celui mai mare tâlhar!...

Intărirea temeliei.

E vorbă de străduințele ce se pun în Țeară pentru ridicarea și a țerănimii la o treaptă mai bună, și ca deșteptare și ca bunăstare.

România de vre-o 30 de ani încoace trăește un timp de aur, pentru desvoltarea sa și istoria ei. Cei-ce știu ce stări erau în România până la războiul cu Turcii în 1877, și ved cum sunt, earăși în toate privințele, azi acele stări: ne vor înțelege și da dreptate. S'au făcut sporuri neînchipuite în această țeară în aceste vremi, încât urmașii lor vor binecuvânta cu drept cuvânt pe toți cei-ce în acest restimp au lucrat și lucrează, precum au lucrat și lucrează, unii după alții la înălțarea stărilor tuturor a țerii.

Atâta e însă adevărat, că marele avânt pare a fi răpit cu sine mai ales stările și așezămintele cari sunt clădite mai sus, deasupra păturei poporului însuși, ear' cele-ce se țin de popor și sunt făcute deosebi pentru mulțumirea trebuințelor lui, au rămas, în asemnare, mai înapoi. Această nepotriveală au adus-o cu sine împregiurările cari abăteau aproape întreagă luarea aminte a celor chemați asupra sgomotoasei desvoltări a celor

FOIȚA »REVISTEI ORĂȘTIEI«

»Apropos«.

M'am tot mutat din loc în loc, Doar' doar' mi-o fi mai bine, Dar' nicăiri n'auvi noroc, Și ear' să plec îmi vine.

E scris. Voiu merge-așa mereu, Destinul cum m'o duce; Muta-m'ar Sfântul Dumnezeu Mai iute, sub o cruce.

Dar' nu. E ear' un vis ce-mi fac. Cândva tot mă desgroapă, — Căci dat e bietului sărac Să-l mute și din groapă!...

Radu D. Rosetti.

Ce povestește luna.

Seara a doua.

— Ieri, povestii luna, mă uitam într'o curticică strîmtă încungurată de toate părțile de case. Într'un coteț durmia o cloșcă în jurul căreia se grămădiseră unsprezece pui. O fetiță drăgălașă săria și juca prin prejur cântând; cloșca se deșteptă și întinse aripile d'asupra puilor, speriați. În timpul acesta trecu tatăl fetiței pe acolo și o certă. Eu îmi vîzui de treabă și uitai curînd întîmplarea aceasta.

Astă-seară, mai adineauri, m'am uitat iar în curtea aceia. Era liniște. Iacă vine fetița, trage încetinel zăvorul de la coteț și intră înăuntru de se duce la cloșcă. Cloșca începu să țipe de spaimă, puii speriați dedeau fuga prin toate colțurile; fetița căută să puie mâna pe cloșcă. Vedeam foarte bine scena, printr'o gaură din zid; mi-era necaz pe fată și fusei foarte mulțumită când vîzui venind pe tată-său care o certă și mai tare ca în ziua trecută, o apucă de braț și o dădu afară din coteț. Fetțița își lăsă capul pe spate și îi vîzui ochii mari, albaștri plini de lacrimi.

— La ce tot chinuiești cloșca și puii? o întrebă tată-său necăjit.

Fetița zise suspinând: — Vream să sărut găina și să-i cer iertare că am supărat-o ieri. Am greșit, tăticuță, că nu ți-am cerut voe să viu!...

Tatăl sărută pe frunte pe fetița așa de nevinovată. Eu i-am sărutat ochii.

Seara a șeptesprezecea.

Ascultă ce mi-a spus Luna:

— Am vîzut niște băieți din școala militară când s'au îmbrăcat întâiu cu uniforma de oficeri, uniforma visurilor lor. Am vîzut pe tinăra logodnică a prințului, în rochie de bal, fericită; dar' nici o fericire nu se poate pune în compunță cu aceea pe care am vîzut-o astă-seară la un copil, o fetiță de patru ani.

Primise ca dar o rochie albastră și o pălărie roșie, și se împodobise, cu ele. Ceru luminări, căci lumina mea încă palidă nu-i

era de-ajuns ca să admire în voe minunile de pe ea. Când se lumină odaia, fetița se așeză în mijloc, țeapănă ca o păpușe, cu mâinile departe de rochie, cu degetele întinse, ca să nu o atingă. O! cum îi mai străluciau ochii și toată fața de bucurie!

— Măne vei eși la plimbare cu rochia asta, zise mama.

Și fetița se uită la ea întâiu și pe urmă se uită la pălărie și zimbî fericită. Apoi zise deodată:

— Mamă! ce-or să zică căței mei când m'or vedea așa de frumos îmbrăcată!...

Seara a treizeci-și-treia.

— Grozav îmi sunt de dragi copiii zise Luna; și cei mici, mai cu seamă, sunt și mai drăgălași, mai nostimi. Mă uit adesea la ei cum sar și se joacă tocmai când ei nu se gândesc la mine. Imi place mult să-și ved când se desbracă. Întâiu, după multe silințe pline de haz, vezi ivindu-se câte un umăr mic și rotund, apoi se ivește și brațul... Dar' cu ciorapii ce muncă, ce chin!... Și când, în sfîrșit, le ved piciorușele albe și rotunde, li-le sărut și ear' li-le sărut!

Ear' ce vream să-ți povestesc. Mă uitam chiar astă-seară, adineaori, la o fereastră fără perdele; — peste drum nu sta nimeni. Vîzui câțiva copii, frați și surori, și printre ei o fetiță numai de patru ani care știe să zică »Tatăl nostru« ca și ceialalți de bine. Mama, vine în fiecare seară la patul ei, ca să asculte cum își spune rugăciunea, apoi o să-

rută, mai stă până-ce adoarme, adecă câteva clipe, cât să aibă vreme să-și închiză ochii mari și albaștri.

În astă-seară cei doi frați mai mari erau foarte veseli și făceau nebunii; unul săria într'un picior în cămășuța-i de noapte lungă și albă, celalalt stătea în picioare pe un scaun și grămădisie în juru-i toate hainele celorlalți. Alți doi, dimpotrivă, erau foarte cumiști: își așezau jucăriile prin cutii, după-cum se cuvine. Mama lor sta lângă patul celei mai mici, și zise celorlalți să se astîmpere, căci fetița era să zică »Tatăl nostru«.

Mă uitam pe deasupra lămpii înăuntru. Fetțița, răzimată de perna-i albă, își ținea mâinile împreunate; figura ei drăgălașe era serioasă și arăta credința cea mai adevărată și mai mișcătoare.

Își spuse rugăciunea.

— Dar' ean ascultă, puile — îi zise mama sa întreprupându-o — când zisesi: »dă-ne pânea de toate zilele«, par'că mai spuseși ceva ce n'am auzit. Ce-ai spus?

Fata nu răspunse.

Se uită la mamă-sa; se vedea bine că nu-i venia să spună.

— Aide, spune, îi porunci ea, ce ai mai zis, pe lângă: »dă-ne pânea de toate zilele?«

— Iărtă-mă, mamicuță dragă, zise fetița. Am rugat pe Dumnezeu să pună și nițel unt proaspăt pe pânea!...

mai de sus, că nu mai biruiau să muncească destul și pentru poporul însuși de jos, deși s'au făcut mulțuri și pentru el. Acum când ferberea și desvoltarea așezămintelor mai de sus, este mai liniștită, mai încheiată, bărbații conducători ai țerii se uită tot mai mult după trebuințele poporului de jos, se-l ridică și pe el, el fiind *temelia* pe care se ridică toate celelalte clădituri, cu ale lor contignății, și se pun cu sîrguință la întărirea acestei temelii însăși.

Și cum se știe că școala e prin care mai ales se poate lucra cu isbândă la ridicarea în toate privințele a unui popor, prin școală putându-i îmbogăți mai bine cunoștințele lui de tot felul, — la îmbunătățirea școlilor populare se lucrează acum cu sîrguință în țeara-șară.

S'a băgat de seamă că învățămîntul la sate e încă prea-prea rămas înapoi. Dintre băieții ce ar trebui să cerceteze școala, abia 36 la sută o cercetează, și aceasta vine din lipsa cea mare de locale pentru școale și de învățatori. S'a aflat că sînt în țeară vre-o 300 comune în care nu sînt școli deloc, și în cele mai multe unde sînt, zidurile sînt mult prea mici pentru a încăpea pe școlarii ce ar fi datorii a cerceta școala; și apoi de învățatori e lipsă mare! S'a hotărît drept-aceea înmulțirea preparanșilor pregătitoare de învățatori, și în același timp zidirea de școale nouă unde nu sînt, precum și acolo unde fiind, sînt prea mici. Și aceasta după un plan bine gândit: în primăvară se va începe zidirea alor 300 de școale în toată țeara prin comune unde e mai lipsă de ele, și școlile preparandiale vor îngrijii să dea numărul recerut de învățatori pregătiți și anume an de an cel puțin 300 de învățatori noi și învățătoare. Aceasta se va urma apoi an de an tot așa: câte 300-400 de școale nouă, și pe atîția învățatori noi, pregătiți. În acest chip apoi, în 15 ani de acum încolo, se va ajunge ca în țeară să nu se mai simtă nici lipsă de zidiri de școale, ci să fie localuri în cari se poată avea încăpere 800.000 de elevi (câte 80 într-o încăpere) și și învățatori să fie de-ajuns, și să se poată apoi nădăjdui o ridicare cât mai cu avînt pe scara culturii și a buneistării, a poporului de rînd. (Că trebuesc la an așa mulți învățatori noi, e a se socoti, că se are în vedere înlocuirea pe încetul a celor nepregătiți, ci folosiți numai de lipsă, și scăderea prin moarte).

Să va aduce în curînd lege care va rîndui amînunțit toate acestea.

Ministrul de acum al școalelor din Țeară, dl Poni, deja ăstăn în Septemvrie, a sporit numărul învățătorilor cu peste 300, răspîndiți peste tot locul pe unde trebuința de ei a fost mai arzătoare.

Eată așa lucrează un stat cu adevărată durere de inimă pentru locuitorii săi, pentru poporul ce ține sus pe umerii clădirea lui cea grea, — ear nu așa cum la noi să face, că nu ne lasă să ne deschidem școale din mijloacele noastre proprii, decum să ne deschidă el, și și unde avem, ni le închide și pune acolo câte o ciuhă streină, ce în loc să-l lumineze, îl întunecă pe bietul popor!

Noi să înțelegem și din lucrarea fraților noștri de dincolo, însemnătatea școalei, și să ne punem cu dragă inimă, unde ni se cere, umărul pentru susținerea ei, și anume a celei *românești*, din care putem învăța, și să respingem primirea celei streine, care ne prostăște.

O întimpinare.

Ardeu, 5/17 Nov. 1896.

D-le Redactor,

În corespondența ziarului nostru „Revista Orăștiei“ nr. 45, se vorbește despre obiectele pertractate în sinodul protopresbiteral al trac-tului Geoagiu I., unde ca cea dintâi știre, și încă neplăcută, se dă cea despre »paroch cerut dela ministrul.« Mai la vale se dă apoi numele meu ca intrigînd pentru interesul meu propriu în parochia Bărsău. Eu susțin că punctul de față nu ar aparține desbaterilor sinodului protopresbiteral, ci ar fi un lucru mai mult pentru șezătoarele, neavînd nici un temeiu de a-l putea discuta.

Mă prinde mirarea cetînd, că »la îndemnul și stăruința mea« se fac astfel de abu suri, deoare-ce eu nu stau în nici o legătură cu parochienii din respectiva comună!

Așa dorî în urma învinuirilor ce 'mi-se atribuie ca conturbător de liniște a poporului din Bărsău, ca Prea Venerabilul Consistor să trimită un comisar, care apoi dovedind vînovăția mea, să-mi dea pedeapsa cuvenită.

Dar' până la constatarea fapticei învovățiri recomand interpelantului că dacă încă

nu are cunoștință că cine e în drept a aproba un paroch în parochie, să-și iee în ajutor legea noastră bisericească (Statutul organic și regulamentele pentru parochii) și se va convinge că nu ministru e îndreptățit a hotărî lucrurile acestea.

Vă rog, dle Redactor, a da loc acestor rînduri ca rectificarea la învinuirile mai sus arătate și aruncate pe nedrept asupra mea.

Cu deosebită stimă

Basiliu Glodean,
paroch gr.-or.

Din dieta Austriei.

Bucuria cea mare a lui Bánffy după biruințele cele urîte la alageri, începe să se acrească. Nu numai că foile din toată lumea vorbesc despre aceste alageri, ca despre niște întimplări de prin țerile cu sălbatoci și în veacurile întunecate, dar' chiar în dieta împărătească din Viena s'au ridicat aspre voci contra petei ce a aruncat-o pe toată împărăția, purtarea guvernului unguresc la aceste alageri. Să știe că neajungîndu-i armata țerii, Bánffy a adus încă și regimente austriace într'ajutor.

În ședința dela 16 Noemvrie. a dieței vieneze, mulți vorbitori însemnați au luat cuvîntul despre ce se petrece în Ungaria, osândind aceste stări.

Dr. Lueger, aprigul prigonitor al Jidovismului și a nedreptății, a zis între altele: »Ni-am scandalisat noi Austriacii, vîzînd că ostașii noștri au fost folosiți pentru a despoia pe alegătorii cinstiți de dreptul lor electoral, ni-a scandalisat guvernul maghiar, care a pactat cu partida-Kossuth, a folosit ostaii noștri pentru alegerea de deputați kossuthiști! În dieta ungurescă astfel alcătuită, nu se află un singur German, Sîrb, Slovac ori Român, în dieta aceasta se află numai Maghiari, dar' nici acestia nu-s Maghiari, ci Jidani!

Dacă guvernul maghiar, n'ar asupri în mod așa de nemilos naționali ășile, atunci și legăturile noastre cu statele din Balcani ar fi cu mult mai bune.

Richter, alt deputat însemnat, a zis între altele: Austria merue trebuie să se lupte cu încercările de amestec ale Maghiarilor, și întrebă pe guvern, *cine poartă cheltueșile cruciatelor dela alagerile unguresci? În Ungaria naționalitățile tac, dar' nu doar pentru-că ar fi mulțumite, ci ele așteaptă să bată oara răspunsului!* Nici noi nu vom mai suferi înțierea păgubitoare a acestor oameni în treburile noastre! etc.

Așa fiind, perinile moi ce Bánffy credea că și le-a așternut prin noatele alageri, încep să fie supărăcioase; chiar dulcele acestor alageri, începe să-i stee în gât! —

NOUȚĂȚI

Foc mare în Bobalna. A doua-oară în estan comuna vecină Bobalna a fost isbită de nenorocitul flagel al focului. Mai în vară au ars deodată peste 20 de case cu cele aparținătoare lor, ear' Mercuri în săptămîna aceasta un nou foc mare a isbucnit în sat, nimicind nu mai puțin ca 60 de case, șuri, etc. și lăsînd fără adăpost, desnădejduite, acum în ajutorul iernei, pe o mulțime de familii.

*
Așa li-s'a căzut. Trei gendarmi din Caransebeș, chinuiseră până la moarte pe un plugar din un sat vecin, cu soția lui cu tot, pentru bănuiala că ar fi furat niște oi. I'au chinuit grozav, încât nenorociților din asta le-a urmat moartea. Vină nu li-s'a putut afla. Au suferit nevinovați. Contra gendarmilor s'a pornit cercetare și proces. Zilele trecute Curia din Pesta a întărit osînda ce s'adusesse asupra lor pentru fapta barbară, și anume osîndă de câte 9 ani temniță! O, căți ar fi vrednici aceeași soarte, pentru astfel de nedrepte chinuiri! Mulți însă scapă din slăbiciunea oamenilor pe cari li bat și care se tem să facă arătare asupra barbarilor și să ceară pedepsirea lor!

*
Biserica din Deva spartă. În noaptea de 12 spre 13 Nov. n. săptămîna trecută, rîufăcătorii necunoscuți au spart biserica gr.-or. din Deva, stricînd ușa, cu gînd să jefuiască. Au scormonit toate celea prin biserică, hainele sfinte, lădițele, etc. dar n'au aflat nimic, nici bani, nici aurituri ori argintării, și așa s'au depărta fără folos. De urma pecătoșilor nu s'a dat încă.

Alegerile pentru congresul național bisericesc gr.-or. în Archidieceasa transilvană, s'au săvîrșit deja, și anume Vineri în 1/13 Nov. alegerile preoțesti, ear Dumineca în 3/15 s'au ales, în comune, deputați mireni. — Deputați din cler au fost aleși, în comitatul Hunedoarei: în cercul Deva-Hașeg: dl *Ioan Papiu*, protopop în Sibiu; în cercul Ilia-Geoagiu, dl *Avram P. Pécurar*, protopopul Iliei, în cercul Zarand-Cămpeni: dl *Vasile Dămian*, protopop în Brad.

Voturile date în comune Dumineca trecută pentru deputații mirenești s'au adună apoi și scrutează mîne în 10/22 Nov. de comisiile de scrutiniu, în locurile și sub conducerea președinților numiți în numărul nostru trecut, după care să va ști apoi cine au fost aleși ca deputați mireni.

*
Petrecerea din Hunedoara, ținută azi săptămîna, a avut, cum ni-se scrie, o reușită deplină. A fost bine cercetată de înțelegința română și-a decurs în cea mai mare voce bună și înțelegere. Arangierii și-au dat toată silința ca toate să fie bune, și publicul a și rămas foarte mulțumit de purtarea lor. Venitul în folosul bisericii gr.-or. încă e îndestulitor. Strîini nu s'au prea arătat, abia de-a fost „unul“, și și acela tras aci de firele vrăjite cu care zeul Amor își leagă robii... Unii spun că nu la zeul Amor ci la mîna unei zeițe Româncețe conduceau firele ireșistibile... S'au jucat cu multă însuflețire de repețe-uri Ardeleana, Hașegana, și altele; în paușă musica a desfătăt publicul cu piese frumoase, între cari „Dacă vrei“... „Știi tu“... etc, ear tinerimea a cîntat cu vocea mai multe piese. Petrecerea a durat cu însuflețire până la oarele 3 din noapte. —

*
Sinod gr.-cat. În 17 Nov. c. s'a întrunit la Blaj sinodul archidecesan gr.-cat. sub președința Exc. Sale Metropolitanului Mihali. Afară de 3, au venit la Sinod toți protopopi archidieceși. Desbaterile sînt însemnate, pertractându-se despre multe chestii de viață a bisericii gr.-cat. S'a ales o deputație care să meargă la ministru în pricina detragerii ajutorului de 18.000 fl., ce-i avea biserica, — și alte treburile, asupra cărora vom da amînunte.

*
Încă un renegat preamărit. La 15 Nov. Ungurii au desvilit la Komarom statuă generalului revoluționar din 1848 și 1866, Klapka, care, o stie toată lumea că n'a fost Ungur, ci ca și Kossuth, un renegat, ce s'a aruncat în brațele Ungurilor, ca să-și câștige glorie, căci dacă ai numai nițică mîntie și curagiu, e ușor să ajungi mare! la un popor ca cel unguresc, ce din al său sin propriu, nu dă un om mare doar într'un veac. Aproape toți oamenii lor »mari« sînt renegați, din alte neamuri. Așa și Klapka. Dar din privilegiu desviliturii statuei acestuia, i-a lovit năcaz mare pe patrioți: deși s'arbătorează a fost Dumineca, *întreagă armata la poruncă mai înaltă, a stat închisă în casarmă până la 5 după amiază, neavînd nimeni voia a lua parte la paradele ce orașul unguresc le-a pregătit pentru generalul revoluționar!* Asta le-a căzut patrioților ca o pilulă amară în beutura și bucuria sărbătorii, așa că toate foile lor strîmbă rîu din gură vorbind despre ea. Cam sfiite spun și aceea, că fiul lui Klapka, poșit anume, o sosit și el din Paris cu soția sa, și a luat parte la banchet, dar atîta pricepea din ce vorbeau patrioții ce premăreau pe tatăl-seu, că ai înțelegere din ce vorbesc niște africani. A trebuit se-i traducă unul din cei de față, pe franțuzește cuprînsul vorbirilor, ca să se știe de ce e vorba și să poată mulțumi și el în câteva cuvinte — franțozește!

*
Concert și teatru arangiază corul vocal gr.-cat. din Oravița-română Duminecă în 22 Nov. st. n. 1896 în sala hotelului »Împăratul Austriei« sub conducerea dlui Ioan Bogdan, învățător. Piesa teatrală ce se va juca este: »Peatra din casă«, comedie cu cântece în un act de V. Alexandri. Venitul curat e destinat fondului școlar gr.-cat. de acolo.

*
Societatea „Petrui Maior“ a tinerimii universitare române din Budapeșta în ședința sa generală extraordinară din 7 Nov. st. n. c. s'a constituit pe anul școlar de față în chipul următor: A) *Comitetul:* Președinte: Nicolae Puican, vicepreședinte: Victor Onișor, secretar: Nicolae Petroviciu, notari: Pavel Chimbir și Cornel Pincu, Bibliotecar: Dumitru Lupan, cassar: Ioan Pascu, controlor: Roman Rudnean. B) *Comisia literară:* Președinte: Ilarie Chendi, referent: Roman Rudnean, membri: Axente Banciu, Dumitru Lupan, Victor Onișor, Nicolae Sulica.

*
Neînțelegeri urîte. Din Almașul-de-mijloc ni-se scrie, că rămînînd parochia (gr. or.) vacantă prin moartea protoului Costea, a fost administrată până de curînd de dl *Iosif Bogdan*

dela Maıda, care însă dându-și mulțumită dela a administra și mai departe acea parochie, oficiul protopopesce din Săcărămb, a numit nou administrator pe dl *A. Glodean*, preot în Ardeu. O samă de oameni însă, în frunțe cu birăul satului și un jurat, nu-s mulțumiți cu noua numire, ci le-ar trebui pe alt administrator, ei vor fi ștînd de ce, și pentru aceea au pornit o urită așitare în contra părintelui Glodean, și umblă după subscrieri prin sat ca să ceară pe altul. Oamenii sînt nedumeriți și neliniștiți și e ferbere mare între ei, lucru de care nu se poate bucura nici un om cuminte. N'avem noi destule greutăți și năcazuri, să ne mai facem acum și noi de noi, de dragul cutărui om ce urmărînd scopuri de-ale sale ne aprinde și supără pe toți? —

*
Petrecere cu dans se arangează azi în 9/21 Nov. cu ocașunea adunării generale a înv. rom. din districtul Sas-Sebeș în sala cea mare a hotelului „La Leul de aur“ din Sebeș. Venitul curat e spre scop filantropic. —

*
Dunărea mare. Foile din România spun la începutul acestei săptămîni, că apele dunării cresc foarte tare, dănd chiar peste țermuri. Așa bunăoară la Sulina Dunărea s'a revărsat peste țermi, încercînd mari întinderi din apropiere.

*
Zăpadă. Azi, Vineri, după ameazi a început să cadă zăpadă asupra Orăștiei și jur.

*
Nr. 100. E un număr norocos. Sub acest număr „Biblioteca pentru toți“ ne-a făcut ear bucuria, de-a ne da o frumoasă și prea plăcută cărticică de cetit, traducere din Andersen. Sînt 33 de istorioare scurte pe care *Luna* în lunecarea ei lină din nopțile senine, le povestește în 33 de seri și pe-care autorul le aude și le scrie ca să le știm și noi. Sînt prea frumoase, pline de poesie și voce bună. Tîpărim în foța numărului nostru de azi trei din ele, drept cea mai doveditoare laudă pentru folositoara „Biblioteca“. Credem că cetitorii noștri să vor simți îndemnați ași procura numai decăt cărticica.

Un — „răspuns“.

Onorată Redacție,

La corespondența din stim. ziar „Revista Orăștiei“ nr. ultim, dați-mi voie, vă rog, să reflectez în general următoarele: Cîte cuvinte privitoare la persoana mea sînt tot atâtea neadevăruri. Toată acțiunea mea, în fața algerii de deputat s'a redus la aceea, ca să împedec măcar înțelegința dela demoralisarea și corupțiunea prin bani, la ce a fost spus întreg cercul din parte banfistă. — Unii mai slabi de înger n'au putut fi mîntuiți. Ura profundă, dar neîntemeiată a unui bun »prieten« a interpretat însă totul pervers, căci perversă-i era inima. Conștiința 'mi-e liniștită. Cum îmi împlinesc întotdeauna datorințele față de biserică și școală, și prin acestea față de neam, judece cei nepreocupați! Până când anonimul nu ese din tufă, ca să pot sta de vorbă cu dînsul, mă ierte, dacă-l consider de un infernal asasin la caracterul meu.

Dobra, 5 Nov. 1896.

Avram S. Pécurariu.

*
Am dat loc acestui răspuns, dar' trebuie să ne declarăm din capul locului foarte nemulțumiți cu el. *El nu desminte absolut nimic din învinuirile grele ridicate de corespondențal nostru asupra dlui administrator protopopesce!* E drept că a adus pe învățatori și i-a ținut gata de votare, prin urmare a spart solidaritatea națională a pasivității, la care cel puțin înțelegința ne așteptăm să ție cu vrednicie? E drept că a primit pe seama bisericii 200 fl., pentru acest lucru? Acestea să le declare dl administrator de neadevărurate, și atunci va fi curățit înaintea publicului român de vina grea ce i-se face, dar' prin isbucniri ca cea de față, nu se ușurează de loc. *Cine* a scris? Asta puțin ne privește. *Ce* s'a scris e însemnat. Vina rămîne neclătînată!

POSTA REDACȚIEI.

Dlul *Lázár Arpád*, deputat, Dobra. Nu aflăm motiv, pentru care *D-voastră* se dați răspuns la raportul nostru despre alegerea dela Dobra. Personal atacat nu ați fost, și nici nu dați vre-un răspuns de această natură.

D-lui *L. U.* în *Zl. Scuză*, dar nu-ți recomandăm să o publici. »Poesii« de cuprîns politic, nu mai sînt adevărată poesie, și numai foarte rar isbutește cineva să facă ceva bun pe această temă nepoetică.

Graw... Ne scrii numai ca un „neaoș“ a venit la petrecere tras de sforile lui Amor pentru o românceță ireșistibilă, dar nu ne dai nici un amînunt mai departe. Ei bine, de ce faci pe oameni curioși? Spune și aceea cine e „neaoșul“ și cine e ireșistibilă? De nu spui: manie mare!

Bucatele în România.

Se știe că România e o țeară așa zisă »eminentă agricolă« a cărei bogăție stă adecă mai ales în roada pământului și a vitelor. E anul pentru roada câmpurilor priincios: țeara are un an bun, de belșug; e anul pentru economie rău: țeara întregă e săracă în acel an.

Așa fiind, în România se urmărește cu multă luare aminte că în alte țeri, apropiate și îndepărtate, ce roada a dat anul și ce nădejdi sunt pentru cel viitor? și după semnele ce le vede, se fac socotelile și se statornicește prețurile bucatelor de tot felul pe care ea în măsură mare le trimite pe piețele altor țeri, unde au căutare.

Știrile mai nouie spun, că în India, Australia și Argentina a fost an rău economic cel trecut, și se caută bucatelile tare. In același timp din Germania, Franca și Rusia vin vești, că toamna aceasta a fost foarte nepriincioasă sămănăturilor de toamnă, cari în foarte multe locuri n'au reușit ori s'au stricat.

Știrile acestea au adus cu sine, că prețurile bucatelor în piețele României, unde se cumpără în cătățimi mari spre a se duce cu vapoarele și căile ferate în alte țeri, s'au urcat în zilele din urmă foarte mult, și piețele sunt foarte viu cercetate. Are adecă țeara un an bun din punctul seu de vedere al câștigului cu produsele pământurilor sale.

FEL DE FEL

Vieța popoarelor. O foaie din România cercetând cari popoare trăesc mai mult spune că neamul care trăește mai îndelungat este cel bulgar, deoarece între Bulgari se află 3833 de oameni, cari au trecut peste 100 de ani! De altfel neamurile balcanice trăesc de obicei foarte mult. După Bulgari urmează Românii, cu mulți oameni peste 100 de ani. După Români vin Sârbii. În Elveția nu trăește nici un om un veac. Cel mai bătrân om din lume e un Negru din Africa, numit Cetrim Brumo, care e deja de 150 de ani. În Moscva trăește un visitiu în etate de 140 de ani.

Un Țigan s'eu dusă și el la Crăciun s'eu spovedească ca tot creștinul.

- Mai ști tu să zici „tatăl nostru“!
- Nu știu, sărut mâna, părinte.
- Tu nici nu-ți fi știind cine-ți „tatăl“?
- Ba știu.
- Cine e?
- Dumnezeu.
- Dar „fiul“ știu cine -'i?
- Știu.
- Ei cine e?
- E fiu-seu, ca cum ar fi danciu meu, de!
- Apoi fiul nu e tot Dumnezeu, mă?
- Nu e până n'o muri tată-seu, cinstite părinte!

(„Pov. Vorbei“)

D. Stăncescu.

Din public

(Pentru cele publicate în rubrica aceasta, redacția nu primește răspunderea).

Declarațiune,

Prin care subscrișii în fața martorilor subscriși declarăm că corespondența din Bistrița în cauza decurgerii unui concert dat de reuniunea de cântări română din Bistrița, apărută sub titlul »O voce din popor« și subscrișă de Gregoriu Radu, Alexandru Cilica și Stefan Sasu, deși nu știm că acest din urmă a subscriș cu mâna proprie, totuși așa cum a fost publicată în »Revista Orăștiei« nrul 38 din a. c. e adevărată din cuvânt în cuvânt și o privim ca a noastră. Ceea-ce rugăm on. redacțiune să binevoască a publica în cel mai apropiat număr al »Revistei Orăștiei«.

Bistrița, la 7 Nov. 1896.

Alexandru Cilica m. p., George Turcu m. p., Mitru Boarin m. p., Mitru Filimon m. p., Pavel Botcari m. p.

Inaintea noastră ca martori:

Vidican Todor. Zigean Mitru.

Pe ales!

— Literatură —

„Biblioteca pentru toți“

- Nr. 1. »Povești alese« de Andersen.
- Nr. 2. »Paserile noastre«, legende culese de S. Fl. Marian.
- Nr. 5 și 40. »De prin veacuri«, nuvele de Carmen Sylva.
- Nr. 11. »Din tinerețe« de A. Theuriét.
- Nr. 16. 25 și 39. »Povestea vorbii« de Anton Pann.
- Nr. 17. »Istorie« de d-na Colomb.
- Nr. 20. »Legende istorice« de D. Bolintineanu.
- Nr. 21. »Ombra«, roman de A. Gennevraye.
- Nr. 23 și 24. »Din vieța meseriașilor« (cu portret) de I. Popoviciu.
- Nr. *28, *29, *30, *31, *32 și *33. »Opere complete«, de Ioan Creangă, povești și descriere de copilărie, cari de cari mai vesele.
- Nr. *35. »La gura sobei«, de D. Stăncescu
- Nr. *36. »Povești de Crăciun«, de mai mulți autori.
- Nr. 46. »Dușmanii noștri«, folositoare povestiri ușoare din medicină, de Dr. Urechia
- Nr. 52. »Prieten«, roman de Fr. Copée.
- Nr. 53. »Doi trandafiri« și »Lacrimi de copii«, nuvele de Wildenbruch.
- Nr. 54. »Patriotul«, după Paul Bourde.
- Nr. 55. »Din inimă«, poesii de Radu D Rosetti.
- Nr. 58. »Schite ușoare«, de I. L. Caragiali.
- Nr. 60, 65 și 66. »Manon Lescaut«, roman de Abatele Prevost.
- Nr. 70. »Legenda Țiganilor«, de P. Dulfu.
- Nr. 73—74. »Dan«, roman de Al. Vlăduț, partea I. Partea a II-a cuprinde nr. 75—76. E unul din cele mai reușite romane ce s'au scris în românește; plin mai ales de admirabile observații.
- Nr. 78. »Ginerele lui Poirer«, piesă teatrală foarte bună.
- Nr. 79. »Nastratin Hogea« de A. Pann.
- Nr. 86. »Ce povestește pădurea«, admirabile povestiri scurte de Putlitz.
- Nr. 89—89. »Denisa«, piesă teatrală în 4 acte, de Al. Dumas-fiul.
- Nr. 90. »Poeme« de Haralamb Lecca.
- Nr. 100. »Carte de icoane fără icoane« de vestitul Andersen.

A să cere la ori-care librărie românească din patrie: Sibiu, Brașov, etc., ear' în Orăștie dela H. Graef, librar.

Pentru redacție responsabil: Ioan M. Corvin.

LOTERIE.

Tragerea din 7 Noemvrie st. n.				
Budapesta:	68	57	66	63 38
Tragerea din 14 Noemvrie st. n.				
Timișoara:	55	37	19	83 41
Tragerea din 11 Noemvrie st. n.				
Sibiu:	74	55	56	65 64

CALINDARUL SEPTĂMĂNEI

dela 10—16 Nov. st. v.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum. a 26-a d. Ros., gl. 1, sft. 4.		
Dum.	10 Apost. Erast	22 Cecilia
Luni	11 Muc. Victor, Mina	23 Clement
Marti	12 S. Ioan Milostivul	24 Ioan Zlat.
Merc.	13 † S. Ioan G. de aur	25 Catarina
Joi	14 † S. Apostol Filip	26 Conrad
Vineri	15 M. Gurie P. N. Chr.	27 Virgiliu
Sămb.	16 † S. Ap. Ev. Mateiu	28 Sosten

De arëndat!

Pe hotarul comunei Geledinți (Losád) se poate lua numai decât în arëndă, o proprietate de

147 jugere comasate,

cu

25 jugere de pășune,

și provăzută cu toate uneltele de lipsă la economie!

Cu informațiuni mai amănunțite servește

Bocz Géza

147 (499) 1—2 proprietar în Orăștie.

In ajunul iernei!

Subscrișul neguțător am onoare a atrage binevoitoarea luare aminte a publicului cumpărător din loc și de prin comunele vecine, asupra prăvăliei mele bogat provăzută cu tot felul de *marfă de manufactură* pentru trebuințele de casă, adusă proaspătă din atelierele cele mai bune.

Recomand îndeosebi:

Flanele, calitățile cele mai bune; **Cârpe de păr fine** și trainice; **Cârpe de lână moale** (de Harras); **Pânză** de tot soiul și tare; **Bumbac de bătut** și **Ată de urzit**, aduse din cele mai bune fabrice; **Arniciuri de cusut și de urzit**, în toate fețele; **Ciorapi**; **Brêuri**; **Serpere** cusute cu flori și fir; etc.

Haine de călușeri!

Se vënd, se dau în folosință ori se pregătesc la trebuință!

148 (500) 1—6

Ion Lăzăroi,
negustor în Orăștie (Szászváros)

„FAGETANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, CA SOCIETATE PE ACȚIUNI
în Facset (Banat)

acoardă după depuneri spre fructificare de ori-ce sumă
6% interese

la an, solvind institutul contribuțiunea după interesele capitalisate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectui și prin postă.

128 (501) 10—16

Direcțiunea.

PRIMA FLORĂRIE ÎN ORĂȘTIE

FLORI.

Am onoare a aduce la cunoștința publică, că am deschis în Orăștie un

Stabiliment de flori

și sânt în poziție să servesc în ori-ce vreme cu **ori-și-ce fel de flori!**

Fac totodată cunoscut, că primesc și efectuesc îndată comande de **buchete de nuntă, buchete de pept, buchete-mackart, cununi naturale și artificiale pentru morminte**

etc. cu cele mai moderate prețuri.

Comandele din afară se efectuesc îndată și se garantează pentru sosirea lor în stare bună.

Elisa Hedwig

88 (502) florăreasă. 14—26

BUCHETE DE NUNTĂ

Telegr.: „Minerva“

„Minerva“

Institut tipografic, societate pe acții
în Orăștie

Se recomandă a executa următoarele:

Opuri și Broșuri Placate Bilete de logodnă și cununie Carte și epistole Couverte în toată mărimea Circulari și prefcurenturi Note	Bilete de vizită după plac și cerere Registre și imprimare pentru toate speciile de servicii Anunțuri Bilanțuri, Compturi și Adrese.
---	---

Aceasta Tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.

Pentru tipar responsabil: Petru P. Barițiu.